

Prezident Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 21-12-2015		
Číslo spisu: PRED5 - 944/2015		
Listy: 11-	Prilohy: 115	
RZ	ZH	LU

Bratislava 21. decembra 2015
Číslo: 6067-2015-KPSR

Vážený pán predseda,

podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 9. decembra 2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Vzhľadom na obsah pripomienok k vrátenému zákonu uvedených v rozhodnutí, moja účasť na schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky nie je nevyhnutná. Dovoľujem si Vás, vážený pán predseda, požiadať o doručenie môjho rozhodnutia všetkým poslancom a o prerokovanie vráteného zákona v Národnej rade Slovenskej republiky bez mojej účasti.

Vrátenie zákona vo výboroch Národnej rady Slovenskej republiky odôvodní Stanislav Gaňa, riaditeľ odboru legislatívy a milostí Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky.

S pozdravom

Vážený pán
Peter Pellegrini
predseda Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava

Prezident Slovenskej republiky

Číslo: 6067-2015-KPSR

ROZHODNUTIE
prezidenta Slovenskej republiky

o vrátení zákona z 9. decembra 2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon
č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia
a dopĺňajú niektoré zákony.

Predkladá:
Andrej Kiska
prezident Slovenskej republiky

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Andrej Kiska', with a stylized flourish at the end.

Bratislava 21. decembra 2015

I

Podľa čl. 102 ods. 1 písm. o) Ústavy Slovenskej republiky vraciam Národnej rade Slovenskej republiky zákon z 9. decembra 2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „schválený zákon“).

Navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní schválila zákon so zmenami, ktoré sú uvedené v časti III.

II

1. Schválený zákon bol prijatý v skrátanom legislatívnom konaní, v ktorého odôvodnení vláda Slovenskej republiky okrem iného uviedla, že „je nevyhnutné prijať potrebné opatrenia ako legislatívnej, tak aj nelegislatívnej povahy s cieľom zefektívniť snahu v boji proti terorizmu a poskytnúť tak zvýšenú ochranu obyvateľom Slovenskej republiky, ako aj záujmom Slovenskej republiky“. Ako prezident opakovane od nástupu do funkcie zdôrazňujem, že efektívna ochrana obyvateľov Slovenska je jednou z najdôležitejších úloh štátu. Podľa môjho názoru bol však schválený zákon prijatý bez toho, aby sa verejnosť, ako aj poslanci Národnej rady Slovenskej republiky dozvedeli dostatok informácií o konkrétnych a identifikovateľných hrozbách a potenciálnych útokoch na území Slovenskej republiky, ktoré by mohli prerásť do mimoriadnej a výnimočnej situácie.

V tejto súvislosti pripomínam, že stupeň ohrozenia nášho štátu je podľa dostupných údajov na najnižšej možnej úrovni. Domnievam sa, že predkladateľ návrhu zákona nepreukázal, že bezpečnostná situácia na Slovensku je taká, aby bolo dôvodné tak rozsiahly súbor zásadných legislatívnych zmien (16 noviel zákonov), ktoré obsahuje schválený zákon, prijímať urýchlene v skrátanom legislatívnom konaní. Považujem za zásadnú chybu predkladateľa návrhu zákona, že schválený zákon nebol predmetom štandardného pripomienkového konania, v ktorom by sa mali možnosť vyjadriť všetky relevantné subjekty.

2. Vzhľadom na skutočnosť, že schválený zákon sleduje jediný deklarovaný cieľ, ktorým je prijatie opatrení v boji proti terorizmu, zastávam názor, že schválený zákon ako celok porušuje princíp proporcionality (primeranosti). Po preskúmaní schváleného zákona tzv. testom proporcionality som dospel k názoru, že kritérium vhodnosti schválených opatrení v boji proti terorizmu je značne spochybnené tým, že neboli preukázané výnimočné a mimoriadne okolnosti, ktoré by odôvodnili ich prijatie. Schválenú právnu úpravu, aj keby som pripustil možnosť jej vhodnosti na boj proti terorizmu, nepovažujem za nevyhnutnú. Podľa môjho názoru predkladateľ nedokázal zdôvodniť, prečo na riešenie konkrétnej situácie, v ktorej sa nachádza Slovenská republika, nepostačuje doterajšia právna úprava.

3. V kontexte skúmania vhodnosti a nevyhnutnosti prijatých zákonných opatrení som sa zamerail aj na preskúmanie toho, do akej miery prínosy plynúce zo schválených zmien zákonov prevyšujú „náklady“ takýchto zmien, ku ktorým možno zaradiť najmä obmedzenie niektorých základných práv a slobôd, ako aj možnosť zneužitia schválenej právnej úpravy na iné než určené ciele.

Predmetom posúdenia v prípade schváleného zákona bola najmä otázka, či schválená právna úprava vo svojom súhrne zachováva rovnováhu medzi záujmom na ochrane bezpečnosti štátu a slobodou a ochranou súkromia jednotlivca. Sloboda a ochrana súkromia jednotlivca by mala byť narušená len do tej miery, pokiaľ je to nevyhnutné na zachovanie bezpečnosti štátu. Podľa môjho názoru schválený zákon (minimálne v niektorých svojich ustanoveniach) túto rovnováhu neprípustne narušuje (napríklad v oblasti rozšírenia oprávnení spravodajských služieb nad rámec boja proti terorizmu). Schválený zákon obsahuje ustanovenia, ktorých uplatňovanie bude zasahovať do základných práv a slobôd garantovaných Ústavou Slovenskej republiky, a preto je potrebné dôkladne posúdiť ich opodstatnenosť a primeranosť vzhľadom na mieru ohrozenia terorizmom, ktorú možno vzhľadom na doterajší vývoj bezpečnostnej situácie v Slovenskej republike v budúcnosti očakávať.

4. Schválený zákon obsahuje aj ustanovenia, ktoré bezprostredne nesúvisia s dôvodmi, ktoré viedli vládu Slovenskej republiky k predloženiu vládneho návrhu zákona v skrátanom legislatívnom konaní, t. j. zefektívnenie boja proti terorizmu. Problémom je najmä skutočnosť, že mnohé schválené ustanovenia, ktorými sa rozširujú oprávnenia Policajného zboru a spravodajských služieb, majú všeobecnú povahu, t. j. ich uplatnenie sa neviaže len na trestné činy terorizmu, ale možno ich použiť aj v iných prípadoch, keď o ich opodstatnenosti možno mať dôvodné pochybnosti.

Ako príklad možno uviesť:

- rozšírenie oprávnenia policajta vykonať okrem prehliadky dopravného prostriedku aj prehliadku vecí, batožiny a nákladu, ktoré sa v ňom prepravujú, ak je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin (a to nielen trestný čin terorizmu) /čl. IV tretí bod § 23 ods. 2 schváleného zákona/,
- oprávnenie policajta použiť zásahovú výbušku proti nebezpečnému páchatelovi (nielen teroristovi) aj na verejnosti /čl. IV ôsmy bod § 58 schváleného zákona/,
- oprávnenie policajta použiť špeciálnu zbraň a špeciálne strelivo v prípade akéhokoľvek služobného zákroku, t. j. nielen pri hrozbe teroristického útoku /čl. IV desiaty, jedenásty a trinásty bod § 61a a § 62 ods. 2 schváleného zákona/,
- oprávnenie spravodajských služieb uskutočňovať predstieraný prevod vecí a zmenu vecí /čl. III siedmy a ôsmy bod § 11 ods. 1, 7 a 8 a čl. V deviaty a jedenásty bod § 11 ods. 1, 7 a 8 schváleného zákona/,
- oprávnenie príslušníka Slovenskej informačnej služby používať legendu /čl. III ôsmy bod § 11 ods. 9 až 12 schváleného zákona/,
- povinnosť odovzdať na základe písomnej žiadosti spravodajským službám audiozáznam a videozáznam vyhotovený pri monitorovaní priestoru prístupného verejnosti /čl. III dvanásty bod § 17 ods. 7 a čl. V štrnásty bod § 17 ods. 5 schváleného zákona/,

- oprávnenie Slovenskej informačnej služby požiadať súd, aby vydal príkaz na zamedzenie prevádzky webového sídla alebo obmedzenie prístupu na doménové meno, ak ich prostredníctvom dochádza k šíreniu myšlienok podporujúcich alebo propagujúcich terorizmus, politický alebo náboženský extrémizmus, extrémizmus prejavujúci sa násilným spôsobom alebo škodlivé sektárske zoskupenia /čl. III jedenásty bod § 16a schváleného zákona/,
- zmeny v riadení Vojenského spravodajstva, ktoré taktiež nemajú žiadnu súvislosť s bojom proti terorizmu /čl. V siedmy, desiaty a šestnásty bod § 3 ods. 1, § 11 ods. 2 a 7 a § 20a ods. 3 schváleného zákona/.

5. Okrem zmien, ktoré sú nad rámec boja proti terorizmu, vyvolávajú pochybnosti aj niektoré ustanovenia schváleného zákona, ktorými sa novelizuje Trestný poriadok. Medzi ne patrí najmä možnosť súdu neprihliadať v prípade trestných činov terorizmu na dôvody väzby (čl. II šiesty bod § 71 nový odsek 2 schváleného zákona). Toto ustanovenie sa javí ako nadbytočné vo vzťahu k platnej a účinnej zákonnej úprave dôvodov väzby v Trestnom poriadku (preventívna, úteková a kolúzna väzba). Ďalej sem možno zaradiť aj výnimku spočívajúcu v kvalifikácii výsluchu svedka ako neopakovateľného úkonu pri trestných činoch terorizmu (čl. II devätnásty bod § 135 doplnený odsek 6 schváleného zákona). Toto ustanovenie možno považovať za porušenie práva na obhajobu v trestnom konaní.

6. Z uvedených dôvodov zastávam názor, že na riešenie boja proti terorizmu v Slovenskej republike postačuje doterajšia právna úprava obsiahnutá v zákonoch, ktoré sú predmetom novelizácie v čl. I až XVI schváleného zákona.

Zároveň som presvedčený, že mnohé otázky, ktoré rieši schválená právna úprava, by mali byť podrobené dlhšej a dôkladnejšej diskusii odbornej verejnosti a prijaté až vtedy, keď sa aspoň osvedčia výnimočné a mimoriadne okolnosti, ktoré by opodstatňovali zmeny, ktoré sú obsahom schváleného zákona. Aj v tomto prípade však bude potrebné, aby boli dostatočne vyhodnotené všetky riziká, ktoré môžu v aplikačnej praxi zo schválenej právnej úpravy vyplynúť. Súčasťou takejto dôkladnej odbornej diskusie musí byť, podľa môjho názoru, aj analýza využívania už doteraz existujúcich legislatívnych možností, ktoré bezpečnostné zložky štátu majú nielen v súvislosti s možnými hrozbami terorizmu, ale aj iných hrozieb súvisiacich napríklad s podnecovaním rasovej či náboženskej neznášanlivosti.

7. Vzhľadom na skutočnosť, že Národná rada Slovenskej republiky 8. decembra 2015 prijala ústavný zákon, ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (tlač 1858), a na potrebu vnútorného súladu právneho poriadku Slovenskej republiky, navrhujem v schválenom zákone ponechať len tie ustanovenia, ktoré bezprostredne súvisia so schválenou zmenou Ústavy Slovenskej republiky.

III

V nadväznosti na pripomienky uvedené v časti II navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon schválila s týmito zmenami:

1. V názve zákona sa vypúšťajú slová „mení a“ a slová „menia a“.
2. V čl. I sa vypúšťa druhý bod.
Súčasne sa zrušuje označenie prvého bodu.
3. V čl. II sa vypúšťajú prvý bod až štrnásty bod, sedemnásty bod až dvadsiaty prvý bod a dvadsiaty tretí bod.
Doterajší pätnásty bod, šestnásty bod a dvadsiaty druhý bod sa označujú ako prvý bod až tretí bod.
4. Čl. III až XII a čl. XIV až XVI sa vypúšťajú.
Doterajší čl. XIII sa označuje ako čl. III a doterajší čl. XVII sa označuje ako čl. IV.
5. V čl. IV (doterajšom čl. XVII) sa slová „1. januára 2016“ nahrádzajú slovami „dňom vyhlásenia“.

Ak Národná rada Slovenskej republiky pri opätovnom prerokovaní zákon schváli bez vyššie navrhnutých zmien, navrhujem, aby Národná rada Slovenskej republiky schválila tieto ďalšie zmeny:

1. V čl. II dvadsiaty tretí bod znie:
„23. Za § 567l sa vkladá § 567m, ktorý znie:

„§ 567m

Konanie začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona na súde príslušnom podľa § 16 ods. 1 písm. b) v znení účinnom pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončí podľa predpisov účinných pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona.“

2. V čl. XVII sa slová „1. januára 2016“ nahrádzajú slovami „dňom vyhlásenia“.

Bratislava 21. decembra 2015